

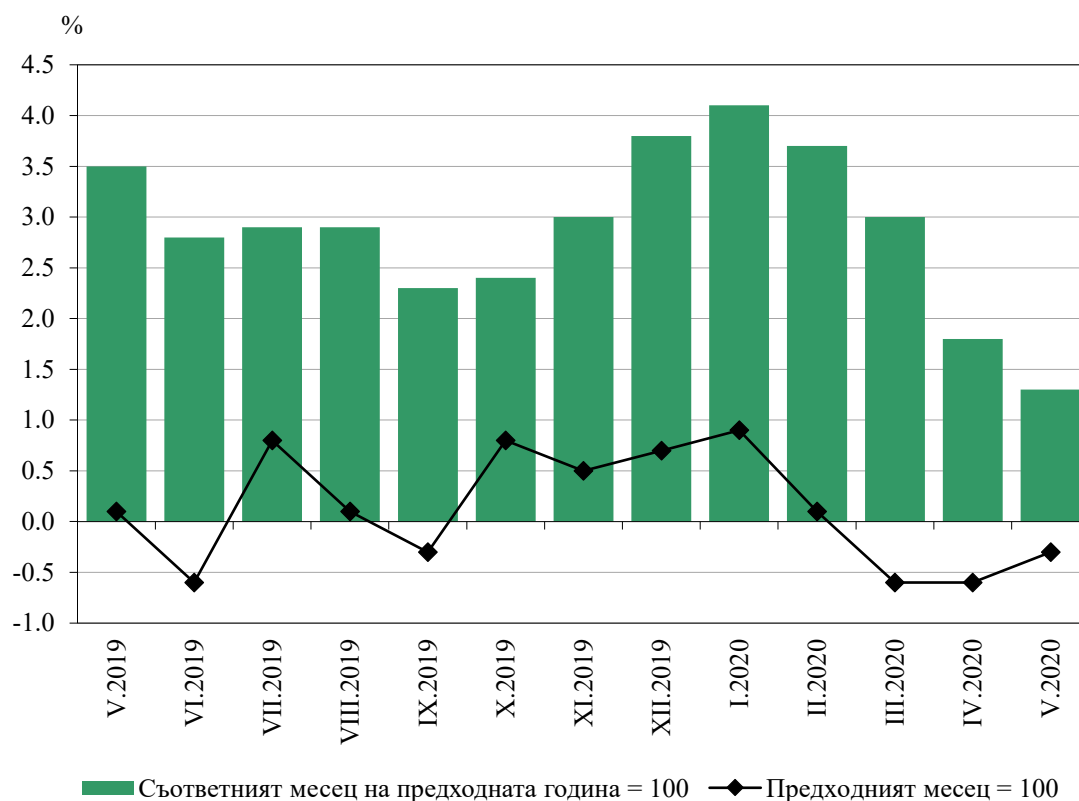
ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА МАЙ 2020 ГОДИНА

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени за май 2020 г. спрямо април 2020 г. е 99.7%, т.е. месечната инфлация е минус 0.3%. Инфлацията от началото на годината (май 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е минус 0.6%, а годишната инфлация за май 2020 г. спрямо май 2019 г. е 1.3% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода юни 2019 - май 2020 г. спрямо периода юни 2018 - май 2019 г. е 2.8%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През май 2020 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.1%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - намаление с 0.1%;
- облекло и обувки - цените остават на равнището от миналия месец;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.1%;

- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.4%;
- здравеопазване - увеличение с 0.4%;
- транспорт - намаление с 2.3%;
- съобщения - увеличение с 0.2%;
- развлечения и култура - намаление с 3.7%;
- образование - увеличение с 0.1%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.3%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.3%.

През май 2020 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: зърнени закуски - с 2.1%, месо от едър рогат добитък - с 2.8%, свинско месо - с 2.5%, месо от домашни птици - с 0.1%, пълномаслено прясно мляко - с 0.3%, сирене - с 0.7%, яйца - с 6.7%, маргарин - с 1.1%, домати - с 4.8%, краставици - с 8.9%, зеле - с 16.8%, пипер - с 15.7%, зрял лук - с 8.7%, листни зеленчуци - с 8.1%, маслини - с 1.1%, гъби - с 0.7%, картофи - с 5.5%, пресни зеленчукови подправки - с 3.5%, кафе - с 2.2%, бира - с 1.3%, и други.

През май 2020 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 1.0%, брашно - с 1.1%, хляб - с 0.6%, агнешко месо - с 0.5%, малотрайни и трайни колбаси - съответно с 0.1 и 0.8%, мляно месо (кайма) - с 1.1%, нискомаслено прясно мляко - с 0.2%, кисели млека - с 1.1%, кашкавал - с 0.7%, млечни масла - с 0.7%, олио - с 0.7%, ябълки - с 11.5%, citrusови и южни плодове - с 5.3%, захар - с 1.9%, оцет - с 1.8%, сол - с 1.5%, минерална вода - с 0.7%, газирани напитки - с 1.4%, ракии - с 0.1%, вина - с 1.0%, и други.

През май 2020 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: обувки - с 0.6%, централно газоснабдяване - с 5.2%, газообразни горива за битови нужди - с 1.4%, топлинна енергия за подгряване на вода - с 3.8%, прахове за пране - с 0.1%, дизелово гориво - с 5.7%, автомобилен бензин А95Н - с 4.5%, автомобилен бензин А100Н - с 4.2%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 4.1%, метан за ЛТС - с 2.0%, телевизори - с 0.5%, градинарство и цветарство - съответно с 0.1 и 1.0%, автомобилни застраховки - с 1.1%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: облекло - с 0.3%, материали за ремонт и поддържане на жилище - с 0.4%, готварски печки - с 1.9%, бойлери - с 0.9%, климатични инсталации - с 0.7%, препарати за почистване на съдове - с 1.2%, персонални компютри - с 0.8%, вестници - с 2.0%, продукти за лична хигиена и козметични продукти - с по 0.2%, банкови услуги - с 4.9%, и други.

През май 2020 г. цените на лекарствените продукти и на лекарските услуги са се увеличили съответно с 0.5 и 0.4%. При цените на стоматологичните услуги увеличението е 0.2%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени за май 2020 г. спрямо април 2020 г. е 99.8%, т.е. месечната инфлация е минус 0.2%. Инфлацията от началото на годината (май 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е минус 0.6%, а годишната инфлация за май 2020 г. спрямо май 2019 г. е 1.0% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода юни 2019 - май 2020 г. спрямо периода юни 2018 - май 2019 г. е 2.3%.

Според ХИПЦ през май 2020 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.2%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - цените остават на равнището от миналия месец;
- облекло и обувки - увеличение с 0.1%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.1%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.3%;
- здравеопазване - увеличение с 0.4%;
- транспорт - намаление с 2.0%;
- съобщения - увеличение с 0.2%;
- развлечения и култура - намаление с 1.8%;
- образование - цените остават на равнището от миналия месец;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.5%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.6%.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Индексът на цените за малката кошница за май 2020 г. спрямо април 2020 г. е 99.8%, а от началото на годината (май 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е 102.4% (табл. 3 от приложението).

През май 2020 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - намаление с 0.4%;
- нехранителни стоки - увеличение с 0.1%;
- услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени с **натрупване от началото на годината** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени в условията на кризата КОВИД-19

Във връзка с епидемиологичната ситуация в страната и мерките за ограничаване на разпространението на коронавируса, предприети от правителството и Парламента, провеждането на статистическото наблюдение на потребителските цени, осигуряващо информация за производството на индексите на потребителските цени и инфлацията, беше затруднено.

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за май 2020 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с КОВИД-19, следвайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за май 2020 г. е 5%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП, както следва:

Потребителски групи	(Проценти)	
	Липсващи наблюдения на цените	
00 Общ ИПЦ/ХИПЦ	5	
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	2	
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1	
03 Облекло и обувки	6	
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	2	
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	3	
06 Здравеопазване	3	
07 Транспорт	8	
08 Съобщения	1	
09 Развлечения и култура	12	
10 Образование	24	
11 Ресторанти и хотели	20	
12 Разнообразни стоки и услуги	3	

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт, базирайки се на наличните цени за същия продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- чрез коригиране на цената от предходния месец със сезонен фактор (*carry forward with a seasonal correction factor*) - за сезонни продукти, които не са налични на пазара (пътнически въздушен транспорт, комплексни услуги за почивка и туристически пътувания и хотели във ваканционни центрове и курорти);
- пренасяне на последните наблюдавани цени (*carry forward the last observed prices*) - в отделни специфични случаи за продукти, за които се счита, че цените им ще останат същите (непроменени), след като ситуацията се върне към нормалното си състояние.

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за май 2020 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла 2019	V.2020		
		предходният месец = 100	декември 2019 = 100	съответният месец от предходната година = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	99.7	99.4	101.3
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	30.093	100.1	104.3	106.4
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	5.134	99.9	100.2	102.2
03 Облекло и обувки	3.995	100.0	98.0	98.7
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	16.866	99.9	98.3	100.2
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	4.572	100.4	100.0	100.7
06 Здравеопазване	7.777	100.4	101.4	103.5
07 Транспорт	9.621	97.7	88.3	87.4
08 Съобщения	5.204	100.2	98.8	97.5
09 Развлечения и култура	5.973	96.3	89.1	99.6
10 Образование	0.404	100.1	100.8	103.3
11 Ресторанти и хотели	5.872	100.3	101.9	105.6
12 Разнообразни стоки и услуги	4.489	100.3	102.0	101.9
Хранителни стоки	31.390	100.1	104.1	106.2
Нехранителни стоки	34.512	99.4	96.6	96.8
Обществено хранене	5.374	100.3	102.2	106.0
Услуги	28.724	99.4	97.0	100.6

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за май 2020 година

Потребителски групи	Тегла 2018	V.2020			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2019 = 100	съответният месец от предходната година = 100
		%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	105.76	99.8	99.4	101.0
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	227.072	117.81	100.2	103.9	106.0
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	63.136	110.04	100.0	100.3	102.3
03 Облекло и обувки	36.509	98.88	100.1	98.4	99.2
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	106.234	109.42	99.9	98.7	100.4
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	60.703	100.69	100.3	99.8	100.4
06 Здравеопазване	74.227	104.35	100.4	101.4	103.2
07 Транспорт	148.685	90.02	98.0	91.8	91.4
08 Съобщения	54.222	90.12	100.2	98.8	97.5
09 Развлечения и култура	73.727	100.26	98.2	95.0	100.8
10 Образование	15.056	115.59	100.0	100.6	103.0
11 Ресторанти и хотели	84.742	118.18	100.5	101.0	104.4
12 Разнообразни стоки и услуги	55.687	111.90	100.6	102.4	103.0

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за май 2020 година**

Потребителски групи	Тегла 2019	(Проценти)
		V.2020 предходният месец = 100
Общ ИЦМК	100.000	99.8
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.396	99.6
Облекло и обувки	3.564	99.8
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	27.199	99.9
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.563	101.2
Здравеопазване	11.080	100.6
Транспорт	1.399	99.9
Съобщения	0.295	100.0
Развлечения и култура	0.492	100.7
Разнообразни стоки и услуги	4.013	98.9
Хранителни стоки	49.396	99.6
Нехранителни стоки	28.454	100.1
Услуги	22.150	100.0